

Dopuszczalność ingerencji w sferę prywatności ze względu na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Kilka uwag o rozwiązaniach szwajcarskich

Współczesna koncepcja ochrony życia prywatnego oczywiście nie narodziła się w Szwajcarii. Jej początków na ogół doszukuje się na gruncie amerykańskim, wskazując zwłaszcza² publikację S.D. Warrena i L.D. Brandeisa. W 1890 r. w artykule *The right to privacy*³ zaproponowali, by prawo do prywatności rozumieć jako prawo do pozostawania w spokoju (*general right of the individual to be let alone*), które chroni nienaruszalną osobowość człowieka (*inviolable personality*). W późniejszym okresie pojęciem tym objęto także prawo do kontroli informacji dotyczących jednostki. Należy tu przywołać przede wszystkim myśl A.F. Westina, który stwierdził, że prywatność jest domaganiem się, żądaniem jednostek, grup społecznych lub instytucji określenia, jaki zakres informacji o nich jest przekazywany osobom trzecim.⁴ Prawo do prywatności w takim ujęciu pozwala m.in. na chronienie jednostki przed rozpowszechnianiem jej wizerunku, ujawnianiem szczegółów do-

1 Dr Maciej Aleksandrowicz, Uniwersytet w Białymstoku.

2 Zob. J. Braciak, *Prawo do prywatności*, Warszawa 2004, s. 30 i liczna przywoływana tam literatura.

3 S.D. Warren, L.D. Brandeis, *The Right to Privacy*, „*Harvard Law Review*” 1890, t. 4, nr 5: http://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html

4 A.F. Westin, *Privacy and Freedom*, New York 1967: <http://www.jstor.org/discover/10.2307/40708684?sid=21105571425591&uid=70&uid=2&uid=3738840&uid=4&uid=2129>

tyczących jej życia, w tym np. publikacji zdjęć bez jej zgody. Jednocześnie także tutaj przyjmuje się, że prawo to nie ma charakteru absolutnego i podlega ograniczeniom uzasadnionym np. interesem publicznym.⁵

Idee amerykańskie stopniowo przeniknęły do Europy. I tak, w doktrynie niemieckiej początkowo bazowano na koncepcji ogólnego prawa do osobowości (*allgemeines Persönlichkeitsrecht*),⁶ na którą miały się składać takie elementy, jak: absolutna intymność, osobista prywatność oraz sfera społeczna. Współcześnie można raczej mówić o tamtejszym rozumieniu prawa do prywatności w oparciu o pojęcie tzw. *Schutz vor Indiskretion*, czyli „ochrony przed niedyskrecją”. Niemniej nie sposób wskazać tu jakiejś jednolitej definicji prywatności (braku niedyskrecji), pozostawiając tę kwestię doktrynie i praktyce prawniczej. Stąd pierwszoplanową rolę odgrywa orzecznictwo, wskazując *in casu* zakresy prywatności. Obejmuje ona zatem w pierwszej kolejności ochronę przed rozpowszechnianiem prawdziwych informacji dotyczących jednostki. Ponadto ochrona przed niedyskrecją mieści w sobie obronę przed wkraczaniem w sposób bezprawny przez osoby trzecie w sferę życia intymnego i prywatnego. Chodzi też o kwestię upubliczniania tych wszystkich informacji, które jednostka pragnie zachować dla siebie i nie ujawniać ich otoczeniu. Obszar prywatności to możliwość dysponowania swoim wizerunkiem i decydowania o ujawnianiu okoliczności z życia prywatnego. To obszar, w którym zasadniczo każdy samodzielnie powinien móc decydować, czy i w jakim zakresie pragnie udostępnić publicznie informacje ze swojego życia w całości lub tylko w zakresie konkretnych wydarzeń. We Francji natomiast ukształtował się pogląd, że w sferze prywatności można wyróżnić trzy obszary. Pierwszy z nich obejmuje najbardziej intymne aspekty dotyczące jednostki, tzn. jej myśli, przekonania czy wyznawane wartości. Drugi – dotyczy zewnętrznej charakterystyki jednostki, w tym również intymnych aspektów życia społecznego, tj. sfery naszych kontaktów z innymi osobami, przede wszystkim kręgu rodziny i przyjaciół. Trzeci zaś obejmuje zewnętrzną stronę życia prywatnego. Odnosi się on również do relacji jednostki z innymi ludźmi, ale skupia się na jej obecności w miejscach publicznych. Obszar ten jest więc odzwierciedleniem tych aspektów życia prywatnego jednostki, które są realizowane publicznie i również korzystają z ochrony prawnej.⁷

---

5 Zob. R. Dopierała, *Prywatność w perspektywie zmiany społecznej*, Kraków 2013, s. 43 i przywoływana tam literatura.

6 M. Chrabonszczewski, *Prywatność. Teoria i praktyka*, Warszawa 2012, s. 108 zwrot „*Persönlichkeitsrecht*” przenosi na język polski jako „prawo osobistości”.

7 Zob. szerzej: J. Sieńczyło-Chłabicz, *Legal discourse surrounding the institution of the right to privacy - a comparative approach*, „*Studies in Logic, Grammar and Rhetoric*” 2011, nr 26 (39), s. 197 i n. oraz przywoływana tam literatura.

Problematyka ochrony życia prywatnego, względnie tzw. sfery prywatnej na gruncie szwajcarskim jest kwestią stosunkowo nową. W okresie przed utworzeniem państwa federalnego ochrona prywatności jednostki przed ingerencją ze strony państwa jako taka nie funkcjonowała. Ewentualnie można byłoby mówić o pewnej ochronie jednostek pochodzących z warstw uprzywilejowanych (bogaci chłopcy w krajach wiejskich, patrycjat w miastach), co wynikało raczej z ich pozycji ekonomicznej w danym kantonie niż z wyraźnych regulacji normatywnych. Utworzenie państwa federalnego niewiele zmieniło w tym zakresie. Obie XIX-wieczne konstytucje federalne,⁸ dostrzegając rolę jednostki w społeczeństwie demokratyzującym się (nie bez powodu używa się takiego zwrotu, gdyż proces ten był rzeczywiście długotrwały), stanowiły jedynie o pewnych stosunkowo wąskich aspektach w zakresie gwarancji wolności osobistych. Przykładowo regulowały zakaz kary śmierci za przestępstwa polityczne, zakaz kar cielesnych, zniesienie aresztu za długi, czy wreszcie już bliżej zakresu prawa do prywatności: zasadę ochrony tajemnicy korespondencji (poczty i telegrafu).⁹ Kwestia dopuszczalności bądź nieingerencji w życie prywatne pozostawała w sferze tzw. niepisanych praw podstawowych (*ungeschriebenes Grundrecht*), „odkrywanych” w orzecznictwie sądowym, zwłaszcza szwajcarskiego Sądu Federalnego.¹⁰ Pozytywna konstytucyjna regulacja kwestii prawnej ochrony prywatności nie była zatem pod rządami wskazanych wyżej aktów obecna. Na szczeblu konstytucji ogólnopaństwowej pojawiła się dopiero w obecnie obowiązującej Konstytucji Federalnej,¹¹ gdzie w art. 13 wprost czytamy: „Każdy ma prawo do poszanowania jego prywatnego i rodzinnego życia,

8 Konstytucja Federalna Konfederacji Szwajcarskiej z 12 września 1848 r., Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft; tekst za: A. Kölz (red.), Quellenbuch zur Neueren schweizerischen Verfassungsgeschichte, t. 1, Vom Ende der Alten Eidgenossenschaft bis 1848, Bern 1992, s. 447 i n. oraz Konstytucja Federalna Konfederacji Szwajcarskiej z 29 maja 1874 r., Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft; tekst pierwotny za: A. Kölz, Quellenbuch zur Neueren schweizerischen Verfassungsgeschichte, t. 2, Von 1848 bis in die Gegenwart, Bern 1996. Tłumaczenie na język polski według stanu na 1 stycznia 1968 r.; M., Rybicki, [w:] A. Burda, M. Rybicki (red.), Konstytucje Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Belgii i Szwajcarii, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970. Konstytucja z 1874 r. w ostatnim przed zmianą kształcie według stanu na 20 kwietnia 1999 r.: <http://www.bj.admin.ch/dam/data/bj/staat/gesetzgebung/archiv/bundesverfassung/bv-alt-d.pdf>

9 Zob. art. 54 czy art. 33 pkt 3 Konstytucji Federalnej z 1848 r. oraz art. 65 ust. 1 i 2, art. 59 ust. 3 czy art. 36 ust. 4 Konstytucji Federalnej z 1874 r.

10 Zob. przykładowo orzeczenie Sądu Federalnego z dnia 20 marca 1963 r., (BGE 89 I 92), gdzie (wprawdzie nie prawo, ale wolność) prywatność wywodzono z zasady wolności osobistej (w tym obejmowało ono prawo decydowania o swej integralności cielesnej; chodziło o przymusowe pobranie krwi od dziecka, wobec którego zaprzeczano ojcostwa) czy orzeczenie z 9 listopada 1983 r. (109 Ia 273), gdzie ochronę tajemnicy poczty, telefonu i telegrafu wyraźnie zaliczono do szeroko pojmowanej sfery prywatności. BGE to skrótowiec od: Entscheidung des Schweizerischen Bundesgerichts, Amtliche Sammlung (Urzędowy Zbiór Orzeczeń Sądu Federalnego), gdzie kolejne liczby oznaczają: nr rocznika (liczony od 1875 r.), numer tomu (oznaczenie cyfrą rzymską) i numer strony. Orzeczenia szwajcarskiego Sądu Federalnego dostępne są na jego stronie internetowej: <http://www.bger.ch/>

11 Konstytucja Federalna Konfederacji Szwajcarskiej z 18 kwietnia 1999 r., Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft, SR 101. Przekład pierwotnego tekstu Konstytucji na język polski: Z. Czeszejko-Sochacki (wstęp i tł.), Konstytucja Federalna Konfederacji Szwajcarskiej z 18 kwietnia 1999 r., Warszawa 2000, s. 41-111; tekst niemieckojęzyczny według stanu na 18 maja 2014 r.: <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19995395/index.html>; Numer SR - to metryka aktu w Systematycznym Zbiorze Prawa Federalnego (Sys-

mieszkania oraz korespondencji i telekomunikowania się. Każdy ma prawo do ochrony przed nadużyciem jego danych osobowych.”

Należy jednak podkreślić, że przedmiotowa problematyka była i jest obecna w szwajcarskich regulacjach normatywnych szczebla ustawowego i, a może zwłaszcza, aktów prawa międzynarodowego.

Ze względu na specyficzną pozycję,¹² jaką w systemie prawa Szwajcarii zajmuje prawo międzynarodowe (gdzie zgodnie z art. 5 ust. 4 Konstytucji: „Federacja i kantony przestrzegają prawa międzynarodowego” oraz art. 190 Konstytucji,¹³ tj.: „Ustawy federalne i prawo międzynarodowe są miarodajne dla Sądu Federalnego oraz innych władz stosujących prawo”), wskazać należy na najważniejsze akty prawa międzynarodowego wiążące Szwajcarię.

Chodzi tu przede wszystkim o postanowienia Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (w Szwajcarii weszła ona w życie w 1974 r.,¹⁴ a jej art. 8 został niemalże dosłownie powtórzony w Konstytucji) oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (wszedł w życie w 1992 r.),¹⁵ tu art. 17 ust. 1: „Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie prywatne, rodzinne, dom czy korespondencję, ani też na bezprawne zamachy na jego cześć i dobre imię.” i ust. 2: „Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami”). Wskazanie powyższych przepisów prawa międzynarodowego jest o tyle istotne, że, jak wspomniano, konstytucjonalizacja, na szczeblu federalnym, kwestii prywatności miała miejsce dopiero na gruncie obecnie obowiązującej Konstytucji. Wcześniej, na gruncie stosowania prawa, odwoływano się przede wszystkim właśnie do tych aktów prawa międzynarodowego.

Ponadto trzeba przywołać ustawę o ochronie danych z 1992 r.,¹⁶ zwłaszcza jej przepisy stanowiące o kategoriach danych osobowych podlegających szczególnej ochronie, tj. informacji o: przekonaniach i działalności w sferze

---

tematische Sammlung des Bundesrechts). Obowiązujące szwajcarskie akty normatywne dostępne są na stronie <http://www.admin.ch>

- 12 Szerzej o miejscu prawa międzynarodowego w systemie prawa Konfederacji Szwajcarskiej zob.: M. Aleksandrowicz, *System prawny Szwajcarii. Historia i współczesność*, Białystok 2009, s. 159 i n.
- 13 Zgodnie z numeracją wynikającą ze zmiany Konstytucji, która weszła w życie 01.01.2007 r., zob. Uchwała Federalna z 8 marca 2005 r. o całkowitym wejściu w życie reformy wymiaru sprawiedliwości przyjętej 12 marca 2000 r., Bundesbeschluss über das vollständige Inkrafttreten der Justizreform vom 12. März 2000, AS 2006 1059. Numer AS - to metryka aktu opublikowanego w Urzędowym Zbiorze Prawa Federalnego (Amtliche Sammlung des Bundesrechts), gdzie kolejne liczby oznaczają: rok zbioru i numer strony.
- 14 Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r., Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten, AS 1974 2151.
- 15 Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 16 grudnia 1966 r., Internationaler Pakt über bürgerliche und politische Rechte, AS 1993 750.
- 16 Ustawa Federalna z 19 czerwca 1992 r. o ochronie danych, Bundesgesetz über den Datenschutz, SR 235.1; dalej w tekście przywoływana jako DSGVO.

religijnej, światopoglądowej, politycznej lub w związkach zawodowych, zdrowiu, sferze życia intymnego i przynależności rasowej (*Rassenzugehörigkeit*), także o korzystaniu ze środków pomocy społecznej, prowadzonych postępowaniach w sprawach administracyjnych i karnych, względnie o orzeczonych sankcjach (por. art. 3 lit. c DSG). Ponadto na uwagę zasługuje gwarancja dostępu do informacji na temat danych zbieranych o osobie zainteresowanej (por. art. 8 DSG) oraz przewidywana możliwość odmowy, ograniczenia lub odroczenia udzielenia informacji w tym zakresie. Ograniczenia te są jednak dopuszczalne, gdy przewiduje to ustawa federalna, wiążąca Szwajcarię uchwała organizacji międzynarodowej lub zatwierdzone przez Zgromadzenie Federalne (parlament) umowy międzynarodowe (por. art. 9 w zw. z art. 3 lit. j DSG). Zapis ustawowy oraz postanowienia przywołanych aktów prawnomiędzynarodowych posiadają niebagatelne znaczenie w świetle ochrony bezpieczeństwa państwa, o czym szerzej niżej.

Nim przejdziemy do opisu prawnie dopuszczalnych ingerencji w sferę prywatności, spróbujmy jeszcze przybliżyć to ostatnie pojęcie na gruncie szwajcarskim. Tutejszy prawodawca nie określa wyraźnie znaczenia pojęcia sfery prywatnej (brak definicji legalnej w systemie prawa). Mamy zatem tu do czynienia z rozwiązaniem zbliżonym do rozwiązań niemieckich - niemalże kazuistycznym wymienianiem sfer, gdzie ingerencja w życie prywatne jest zakazana bądź w jakimś zakresie dopuszczalna. W przedmiotowej kwestii stosunkowo często przywoływany jest w literaturze tematu fragment orędzia Rady Federalnej (rządu) dotyczącego przygotowywanego projektu nowej (na tamte czasy) Konstytucji Federalnej, gdzie czytamy: „Życie prywatne oznacza roszczenie/żądanie każdego człowieka wobec państwa, by nie naruszało ono swobody kształtowania jego własnego życia i jego kontaktów z innymi osobami, jak też respektowało jego osobistą sferę prywatności.”¹⁷

Niedookreślenie znaczenia prywatności przez prawodawcę pozostawia w tym zakresie możliwość wskazywania tej sfery każdorazowo, w danym konkretnym przypadku stosowania prawa (ostatecznie przez sąd). Mając na uwadze wskazane wyżej regulacje normatywne, tak czy inaczej dość ogólne w swej treści, podkreślmy daleko idącą samodzielność sądów w Szwajcarii. Należy tu przypomnieć o swoistej kompetencji prawodawczej każdego sądu wywodzonej z kodeksu prawa cywilnego, gdzie przy spełnieniu określonych przesłanek może on być postrzegany jakby sam znalazł się

17 Orędzie Rady Federalnej z 20 listopada 1996 r. o nowej Konstytucji Federalnej, Botschaft des Bundesrates über eine neue Bundesverfassung, BBl 1997 I/a 152. Numer BBl - to metryka aktu w Dzienniku Federalnym (Bundesblatt), gdzie kolejne liczby oznaczają: rocznik dziennika, numer tomu i numer strony, przy czym od połowy 1999 r. zrezygnowano z wyodrębniania tomów.

na miejscu prawodawcy (...als Gesetzgeber aufstellen würde). Ta kompetencja sądu wyrażona w art. 1 ust. 2 ZGB¹⁸ ma zastosowanie nie tylko w zakresie prawa cywilnego, ale obejmuje system prawa jako całość. Prawo tworzone na podstawie tego przepisu nie posiada, rzecz jasna, mocy powszechnego obowiązywania i formalnie nie wiąże innych sądów w podobnych przypadkach.¹⁹ Dodajmy nadto, że zasada ochrony osobowości, mieszcząca na gruncie szwajcarskiego kodeksu cywilnego (zob. jego art. 27 i 28) także sferę (bliżej nieokreślonej) prywatności, uznawana jest za „podstawowy filar szwajcarskiego porządku prawnego”.²⁰

Na gruncie szwajcarskim wskazać można pewne, nieraz dość szczegółowe zakresy poszanowania prywatności. Może ściślej - nie tyle zakresy, ile raczej punkty, wyznaczające granice prawa do ochrony sfery prywatnej. Nie stanowią one, rzecz jasna, usystematyzowanego katalogu pojęć składających się na prywatność, niemniej spróbujmy to zagadnienie przybliżyć.

Wypowiedzi kierowane na zewnątrz oraz tego typu działania, które nie mieszczą się w sferze ochrony życia prywatnego, to przede wszystkim te, które są publicznie z łatwością zauważalne i rozpoznawalne. Tym samym nie sposób wskazać interesu, dla którego miałyby one pozostać tajemnicą bądź znajdować się w kręgu poufności, zwłaszcza gdy wypowiedzi te i zachowania uzewnętrzniane są w miejscach publicznych (w znaczeniu łatwo dostępnych bądź takich, które bez trudu można obserwować). Z drugiej jednak strony zachowania, o których mowa wyżej, mogą podlegać ochronie ze względu na swój prywatny charakter, tj. wtedy gdy służą podejmowaniu bądź podtrzymywaniu kontaktów osobistych z innymi, przez co stanowią istotny element wyrażania naszej osobowości. Zauważmy nadto, że w sferze prywatnej mieści się m.in.: prawo do posiadania wiedzy i uzyskiwania informacji na temat stanu swego zdrowia oraz prawo do bycia poinformowanym o wszystkich zebranych danych dotyczących naszej osoby o charakterze medycznym, prawo do zadawania pytań na temat dostępności i metod zapobiegania ciąży, także pytań w kwestii dopuszczalności i warunków przerywania ciąży, prawo do poszanowania godności, honoru i dobrego imienia, prawo zawiązywania i pielęgnowania stosunków emocjonalnych z innymi ludźmi, także ze zwierzętami domowymi, prawo wglądu do aktów adopcyjnych i dokumentów dotyczących sprawowanej nad nami opieki, łącznie z możliwością roszczenia o informacje na temat naszego pochodzenia, prawo do zachowania w tajemnicy informacji dotyczących naszego ży-

---

18 Szwajcarski Kodeks cywilny z 10 grudnia 1907 r., Schweizerisches Zivilgesetzbuch (ZGB), SR 210.

19 Zob. H. Seiler, Einführung in das Recht, Zürich 2000, s. 110 i n.

20 M. Pedrazzini, N. Oberholzer, Grundriss des Personenrechts, Bern 1993, s. 111.

cia seksualnego, w tym homoseksualizmu i transseksualizmu, prawo do poszanowania godności, honoru i dobrego imienia.²¹

Biorąc powyższe pod uwagę, można przyjąć, że sferę prywatności postrzega się z trzech punktów widzenia: – wskazania, gdzie (przy całej nie-dookreśloności pojęcia prywatności), w jakim zakresie i formie w sferę tę mogą ingerować organy władzy publicznej (negatywne granice prywatności); z drugiej strony jakich działań jednostka może domagać się w razie uzasadnionego naruszenia jej prywatności (szczególnie gdy znajduje się w tzw. sytuacji o statusie szczególnym – nieco szerzej o tym będzie jeszcze mowa niżej); – wskazania, kiedy można żądać naszego udziału w kontroli dostępu o informacjach dotyczących nas dla ogółu; – wreszcie, w sferze prywatności mieści się prawo jednostki do uzyskiwania informacji jej dotyczących (*vide* adopcja, antykoncepcja, aborcja), przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości upublicznienia wiedzy o naszym dostępie o tak uzyskanych informacjach.

Zgodnie z założeniem niniejszego opracowania zajmiemy się teraz próbą odpowiedzi na pytanie: w jakich warunkach dopuszcza się w Szwajcarii ingerencję w sferę prywatną? Odwołuję się tu w pierwszej kolejności do wspomnianego już art. 8 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności: „Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa [do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego] z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób”.

Pierwszoplanowe, z naszego punktu widzenia, pozostają tu zatem kwestie bezpieczeństwa państwa.

Przywoływany już S. Breitenmoser²² i R.J. Schweitzer,²³ na tle wskazanego przepisu Konwencji, biorąc pod uwagę dorobek tamtejszej literatury i orzecznictwa Sądu Federalnego, podjęli (każdy z osobna) interesujące próby zarysowania katalogu form dopuszczalnych ingerencji państwa w sferę prywatności. Dokonując skrótovej tylko kompilacji tych wariantów, należy uznać, że jest on dość szeroki i raczej otwarty. Wymieńmy zatem: oso-

21 Zob. S. Breitenmoser, Komentarz zu Art. 13 Abs. 1 BV, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallender (red.), Die schweizerische Bundesverfassung - Kommentar, Zürich-Basel-Genf 2002, s. 196 i n. oraz przywoływana tam literatura.

22 *Ibidem*, s. 194 i n.

23 Zob. R.J. Schweizer, Verfassungsrechtlicher Persönlichkeitsschutz, [w:] D. Thürer, J.-F. Aubert, J.P. Müller (red.), Verfassungsrecht der Schweiz - Droit constitutionnel suisse, Zürich 2001, s. 692 i przywoływana tam literatura oraz orzecznictwo.

biste i telefoniczne środki kontroli, przeszukania mieszkań i lokali (także w związku z prowadzoną działalnością zawodową lub gospodarczą), konfiskaty i zajęcia rzeczy przewidziane w prawie celnym, policyjne środki śledcze, środki oddziaływania na osoby znajdujące się w tzw. stosunkach o statusie szczególnym, przykładowo takie, jakie występują w sferze wojskowości, także w zakresie karnoprocesowych środków przymusu i środków służących realizacji zatrzymania i aresztu lub procedur wykonywania kar (zwłaszcza wykonania kary pozbawienia wolności), również pobytu w szpitalach, z uwzględnieniem oddziałów psychiatrycznych, jak i nauczania w szkołach czy też przebywania młodzieży w ośrodkach wychowawczych.

Bezpieczeństwo państwa, obok zapewnienia bytu wspólnoty, ochrony wolności i praw Narodu i kantonów oraz dobrobytu obywateli mieści się w historycznie uwarunkowanym katalogu celów głównych Konfederacji Szwajcarskiej. Zarówno Konstytucja Federalna z 1848 r. i z 1874 r. wskazują je w swych art. 2. Problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego Szwajcarii mieści się także w zakresie współczesnej materii konstytucyjnej. Obecnie obowiązująca Konstytucja Federalna Konfederacji Szwajcarskiej kilkakrotnie wypowiada się na ten temat. Już w art. 2 ust. 1 mowa o tym, że celem Konfederacji jest m. in. ochrona wolności i praw Narodu i kantonów oraz że strzeże ona niepodległości i bezpieczeństwa kraju, przy czym pod pojęciem bezpieczeństwa kraju kryje się tu zarówno jego bezpieczeństwo zewnętrzne (w tym zachowanie integralności terytorialnej Konfederacji czy obrona przed potencjalnym atakiem z zewnątrz), jak też bezpieczeństwo wewnętrzne.²⁴

Zasadnicza regulacja kwestii bezpieczeństwa wewnętrznego zawarta została w art. 57 Konstytucji. Przewiduje on, że Federacja i kantony w ramach swych kompetencji dbają o bezpieczeństwo kraju i ludności. Statuuje on także obowiązek koordynacji wysiłków Federacji i kantonów w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. Z jednej strony wyraźny jest tu rozdział kompetencji pomiędzy władze federalne i kantony, z drugiej zaś – obowiązek ich współpracy i koordynacji. Należy podkreślić, że inaczej niż w zakresie bezpieczeństwa zewnętrznego (gdzie właściwe są władze federalne - zob. art. 55 Konstytucji), w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego kompetentne są w pierwszej kolejności kantony.

Pamiętajmy jednak, że zgodnie z art. 49 ust. 2 Konstytucji, Federacja czuwa nad przestrzeganiem prawa federalnego przez kantony. Zgodnie z art. 52 ust. 2 przewiduje się możliwość interwencji Federacji w sytuacji za-

---

24 Zob. B. Ehrenzeller, Komentarz zu Art. 2 BV, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallender (red.), *op. cit.*, s. 28 i n.

kłócenia lub zagrożenia porządku konstytucyjnego w którymś kantonie, zaś kanton ten nie jest w stanie chronić tego porządku samodzielnie (względnie z pomocą innych kantonów). Wreszcie art. 173 ust. 1 lit. b i c udziela kompetencji Zgromadzeniu Federalnemu do podejmowania środków dla ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego oraz do wydawania aktów prawnych w postaci rozporządzeń i tzw. zwykłych uchwał federalnych. Art. 185 Konstytucji, poza ogólną kompetencją podejmowania środków dla zapewnienia m. in. bezpieczeństwa wewnętrznego, upoważnia Radę Federalną do stanowienia - w nadzwyczajnych stanach konieczności zapobieżenia występującym lub bezpośrednio grożącym poważnym zakłóceniom porządku publicznemu lub bezpieczeństwu wewnętrznemu (lub zewnętrznemu) - aktów normatywnych w postaci rozporządzeń policyjnej konieczności, tzw. *Polizeinotverordnung*.²⁵

Interesująca z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego jest również kwestia uchwalania ustaw pilnych (art. 165 Konstytucji Federalnej z 1999 r.). Ustawa federalna, której wejście w życie nie cierpi zwłoki, może być większością głosów każdej izby parlamentarnej (Rady Narodowej i Rady Kantonów) uznana za pilną i wejść w życie z chwilą ogłoszenia (ust. 1). W razie zgłoszenia żądania poddania jej pod referendum (weto ludowe lub weto kantonalne) traci ona moc po roku od uchwalenia, chyba że w tym czasie zostanie poddana pod żądane referendum (i w nim przyjęta) - ust. 2. Jeszcze ciekawszą sytuację przewiduje ust. 3 przywołanego artykułu, gdzie mowa o pilnych ustawach federalnych nieposiadających podstawy w Konstytucji, co w gruncie rzeczy może oznaczać akty treściowo z nią sprzeczne. Jeżeli w ciągu roku od jej uchwalenia nie zostanie przyjęta przez Naród i kantony (referendum podwójne) traci ona moc i nie może być ponowiona (ust. 4).²⁶

Na marginesie warto wskazać, że poza aktami, o których mowa we wspomnianym art. 185 Konstytucji, potencjalnie mogą funkcjonować w obrocie prawnym jeszcze regulacje w postaci tzw. *Extrakonstitutionelles Notstandsrecht* (co można przełożyć jako pozakonstytucyjne prawo okresu wyjątkowego), w formie tzw. *Vollmachtenbeschlüsse*, czyli uchwał parlamentarnych o specjalnych pełnomocnictwach dla rządu. Jak dotąd w historii były one uchwalane dwukrotnie w obliczu zagrożeń zewnętrznych (I i II wojny światowej). Także obecna Konstytucja Federalna ich nie przewiduje, ale w zgodnym zdaniu doktryny szwajcarskiej także teraz byłyby one dopuszczalne. Przywołuje się tu argument, że konstytucja Szwajcarii to akt sta-

25 Zob. U. Häfelin, W. Haller, *Schweizerisches Bundesstaatsrecht*, Zürich 2001, s. 544-545.

26 Zob. K. Sutter-Somm, *Kommentar zu Art. 165 BV*, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallerder (red.), *op. cit.*, s. 1622 i n.

nowiony na czasy pokoju, zaś stanowienie *Vollmachtenbeschlüsse* w obliczu zagrożenia jest oparte na niepisanej (zatem jedynie materialnej) normie konstytucyjnego prawa zwyczajowego.²⁷

Bezpieczeństwo wewnętrzne na gruncie szwajcarskim można rozpatrywać z dwóch punktów widzenia. Po pierwsze, biorąc pod uwagę dobra prawnie policyjnie chronione (*Polizeigüter*), czyli zagrożenia z zakresu ochrony dóbr jednostkowych. Wskażemy tu przykładowo: życie, zdrowie, wolność, własność, godność (cześć i honor) człowieka, względnie grup jednostek. Po drugie, należy uwzględnić kwestię odpowiedniej ochrony instytucji państwowych - ich istnienia i funkcjonowania, ze szczególnym uwzględnieniem bytu i funkcjonowania instytucji kantonów, których porządek konstytucyjny mógłby zostać zagrożony (wspomniany art. 52 Konstytucji).²⁸

Zadania władz publicznych w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego obejmują tu szeroki katalog problemów. Wskazać można m.in. ochronę: państwa i jego instytucji, porządku prawnego, jednostek i ich dóbr, także kwestie: zapobiegania niepokojom o charakterze publicznym (w tym powstań, przewrotów politycznych, demonstracji naruszających prawo), bezprawnego użycia przemocy (wystąpień zbrojnych, działalności grup dopuszczających się aktów przemocy - band, aktów terroryzmu), przestępczości zorganizowanej (bez względu na jej podłoże bądź przyczyny napięć: kulturalne, etniczne, socjalne czy gospodarcze), zagrożeń w zakresie techniki budowlanej czy komunikacyjnej, w zakresie wiedzy i badań naukowych (zwłaszcza chemii i biologii), zagrożeń ze strony sił natury (trzęsień ziemi, lawin lub powodzi).

W zakresie ochrony porządku konstytucyjnego kantonów wskazać można na następujące środki przysługujące Federacji: - realizując swe uprawnienia w zakresie art. 49 ust. 2 Konstytucji, może być podjęta egzekucja federalna w postaci: odmowy przekazania środków z budżetu federalnego na rzecz danego kantonu, względnie wykonania zastępczego zadań, do których kanton jest zobowiązany, i z których się nie wywiązuje na jego koszt; - czy też w formie podjęcia interwencji federalnej z art. 52 ust. 2, której istotą może być działanie o charakterze cywilnym (wprowadzenie swobodnego zarządu komisarycznego), względnie (i ostatecznie) - militarnym z wkroczeniem zmobilizowanych oddziałów armii włącznie.²⁹

---

27 Zob. np. A. Kley, *Die Quellen des öffentlichen Rechts*, [w:] T. Cottier, W. Kälin, R. Kiener, A. Kley, P. Tschannen, U. Zimmerli, *Öffentliches Recht I*, Bern 2002, s. 125 i n.

28 Zob. A. Ruch, *Äussere und innere Sicherheit*, [w:] D. Thürer, J.-F. Aubert, J. P. Müller (red.), *op. cit.*, s. 891.

29 Zob. R.J. Schweizer, G. Kämpfer, *Kommentar zu Art. 57 BV*, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallender (red.), *op. cit.*, s. 715 i n.

Jak wspomniano, w zakresie prawa policyjnego zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego jest zadaniem kantonów. Na gruncie federalnym obowiązuje przy tym jednak zasada koordynacji wysiłków Federacji i kantonów. Podstawowe regulacje zawiera ustawa federalna o środkach służących zachowaniu bezpieczeństwa wewnętrznego³⁰ i to właśnie niektórym jej, najistotniejszym naszym zdaniem, regulacjom poświęcona jest dalsza część niniejszego opracowania.

Przywołana ustawa ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa demokratycznych i opartych na zasadach państwa prawnego (*Rechtsstaat*) fundamentów Szwajcarii, jak też ochronę wolności i praw jej mieszkańców (art. 1). W art. 2 wymienia się zadania Federacji w przedmiotowym zakresie: – życie środków zapobiegających współczesnym zagrożeniom ze strony terroryzmu, nielegalnych służb wywiadowczych, czynnego ekstremizmu i przemocy na imprezach sportowych – rozpoznanie wskazanych zagrożeń i ich zwalczanie; – użycie środków zapobiegających rozprzestrzenianiu się handlu bronią i materiałami radioaktywnymi oraz transferowi zakazanych technologii. Ponadto Federacja wspiera właściwe organy policyjne i inne organy prowadzące postępowania w sprawach karnych w zakresie uzyskiwania informacji o przestępczości zorganizowanej w przypadku potrzeby podjęcia przez te organy współpracy z zagranicznymi organami bezpieczeństwa.

Wśród ustawowych środków zapobiegawczych przysługujących Federacji należy wskazać: – okresowe oceny stanu zagrożenia dokonywane przez władze polityczne i wyznaczanie przez nie zadań organom bezpieczeństwa; – przetwarzanie informacji dotyczących bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego; – kontrolę stanu bezpieczeństwa wobec osób ze względu na ich działalność; – użycie środków ochrony organów władzy federalnej, osób podlegających ochronie ze względu na regulacje prawnomiędzynarodowe, jak też stałych misji dyplomatycznych, poczty konsularnej i organizacji międzynarodowych; – zabezpieczenie, zajęcie i konfiskatę materiałów propagandowych zawierających treści nawołujące do stosowania przemocy; – użycie środków służących udaremnianiu aktów przemocy w związku z imprezami sportowymi.³¹

W art. 3 BWIS przewiduje się również ograniczenia w zakresie stosowania środków zapobiegawczych. Federalne i kantonalne organy bezpieczeństwa z zasady nie mogą przetwarzać danych o działalności i korzystaniu z takich wolności i praw, jak: wolność wyrażania poglądów, prawo zrze-

30 Ustawa Federalna z 21 marca 1997 r. o środkach służących zachowaniu bezpieczeństwa wewnętrznego, Bundesgesetz über Massnahmen zur Wahrung der inneren Sicherheit, SR 120; dalej w tekście przywoływana jako BWIS.

31 Zob. art. 2 ust. 4 BWIS.

szania się czy prawo zgromadzeń. Niemniej wyjątek zawarty w tym samym artykule przewiduje jednak dopuszczalność takiego działania ze strony organów bezpieczeństwa w sytuacji uzasadnionego podejrzenia, że dana organizacja lub jej członkowie, pozornie korzystając ze swych praw politycznych bądź nawet praw podstawowych, prowadzą działalność terrorystyczną, szpiegowską bądź ekstremistyczną z użyciem przemocy. Organy bezpieczeństwa nie mogą jednak nigdy naruszać zasady tajności głosowania, prawa petycji i tajemnicy statystycznej.³²

W zakresie podziału zadań pomiędzy Federację i kantony przewiduje się, że za zachowanie bezpieczeństwa na danym terytorium w pierwszej kolejności odpowiada właściwy kanton. Organy bezpieczeństwa każdego kantonu z zasady działają samodzielnie. W sytuacji jednak, gdy dane postępowanie wymaga współdziałania kilku kantonów lub ze względu na obawę zbędnej zwłoki w postępowaniu, jego prowadzenie mogą przejąć władze federalne (ściślej Służba Wywiadu Federacji – *Nachrichtendienst des Bundes* – art. 4 BWIS).

W sytuacji udzielenia Federacji (na podstawie co najmniej ustawy federalnej) kompetencji w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, kantony są zobowiązane do udzielania organom federalnym pomocy ze strony swoich urzędów i organów wykonawczych. Dodajmy, że podział zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego pomiędzy Federalny Urząd ds. Policji (*Bundesamt für Polizei*³³) i Służbę Wywiadu Federacji oraz organy bezpieczeństwa wojskowego określa rząd federalny.

Jeśli chodzi o wykonywanie omawianej ustawy przez poszczególne kantony, to posiadają one prawną możliwość samodzielnego określania własnych organów bezpieczeństwa, które są jednak zawsze zobowiązane do współpracy ze Służbą Wywiadu i *fedpol*-em. Kantonalne organy bezpieczeństwa muszą być też gotowe do bezzwłocznego wypełniania poleceń Służby Wywiadu i Federalnego Urzędu ds. Policji. W sytuacji, gdyby któryś z kantonów przeniósł swe kompetencje w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego na określone gminy, wchodzą one w kontakty z władzami federalnymi na zasadach równych kantonom.

Organem federalnym, na którym spoczywa obowiązek prowadzenia i utrzymywania współpracy między Federacją a kantonami w przedmio-

---

32 Zob. R.J. Schweitzer, Kommentar zu Art. 13 Abs. 2 BV, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallender (red.), *op. cit.*, s. 210.

33 Prawodawca szwajcarski posługuje się tu skrótowcem *fedpol*, taki też będzie przywoływany w dalszej części niniejszego opracowania. Zob. rozporządzenie Rady Federalnej z 17 listopada 1999 r. o organizacji Federalnego Departamentu Sprawiedliwości i Policji, Organisationsverordnung für das Eidgenössische Justiz- und Polizeidepartement, SR 172.213.1.

towym zakresie, jest Federalny Departament Obrony, Ochrony Ludności i Sportu.³⁴

Nader istotna, z punktu widzenia naszych rozważań, jest kwestia przetwarzania informacji przez organy bezpieczeństwa. Służba Wywiadu i *fedpol* są zobowiązani do przekazywania innym organom federalnym i kantonalnym wszelkich informacji o zdarzeniach mogących naruszyć bezpieczeństwo w ich zakresach właściwości. Rada Federalna w rozporządzeniu określa kategorie zdarzeń bądź ustaleń dokonanych przez urzędy i organy kantonalne (m. in. organy policji, straży granicznej, służby celnej czy właściwe organy wojskowe por. art. 13 BWIS), o których muszą one obligatoryjnie i bez wezwania informować (w formie specjalnego meldunku) władze federalne (w pierwszej kolejności Służbę Wywiadu) – zob. art. 11 BWIS. Federalny Departament Obrony, Ochrony Ludności i Sportu ustala (corocznie przedstawianą do akceptacji Radzie Federalnej) listę zdarzeń, o których należy meldować Służbie Wywiadu. Informacje o zainteresowaniu ze strony organów bezpieczeństwa danymi wydarzeniami są, rzecz jasna, objęte klauzulą tajności i jako takie nie mogą być publikowane. Dodajmy, że na liście tej wskazywane są także organizacje i ugrupowania, których działalność i ekspozycja (przedstawiciele) stanowią konkretną podstawę do podejrzenia, że zagrażają bezpieczeństwu wewnętrznemu bądź zewnętrznemu Szwajcarii.

Z przetwarzaniem informacji ściśle wiąże się problematyka dostępu do danych osobowych. Wśród federalnych i kantonalnych narzędzi organów bezpieczeństwa można wymienić: weryfikację źródeł powszechnie dostępnych, zasięganie informacji, wgląd do akt urzędowych, przyjmowanie i weryfikację meldunków od innych organów publicznych, identyfikację osób i ustalanie miejsca ich pobytu, obserwację zdarzeń zachodzących w miejscach publicznych i powszechnie dostępnych (włącznie z użyciem urządzeń monitorujących wideo i audio), w końcu ustalanie przemieszczania się i kontaktowania osób. Dodajmy jednak, że użycie środków karnoprocesowych o charakterze przymusowym jest dopuszczalne w omawianym zakresie wyłącznie w ramach procedury dochodzenia policyjno-sądowego, względnie postępowania przygotowawczego.³⁵

Przetwarzanie danych osobowych na gruncie szwajcarskim dotyczy nie tylko istotnych danych osobowych jako poszczególnych informacji, lecz również tworzenia na ich podstawie profili osobowości określonych osób. Przetwarzanie danych osobowych odbywać się może wyłącznie przy uży-

34 Zakres jego kompetencji określa rozporządzenie Rady Federalnej z 7 marca 2003 r. o organizacji Federalnego Departamentu Obrony, Ochrony Ludności i Sportu, Organisationsverordnung für das Eidgenössische Departement für Verteidigung, Bevölkerungsschutz und Sport, SR 172.214.1.

35 Szerzej zob. art. 14 i n. BWIS.

ciu systemu informatycznego administrowanego przez Służbę Wywiadu. Dostęp do tego systemu posiadają wyłącznie uprawnieni funkcjonariusze Służby Wywiadu, policji (w tym Federalnej Policji Kryminalnej³⁶) i innych organów ścigania, także kantonalnych organów bezpieczeństwa. Przedmiotowe dane obejmują m. in. informacje o osobach oskarżonych, którym zarzuca się zamach lub wywołanie zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub zewnętrznego Szwajcarii. Dotyczą one również osób, które nie będąc oskarżone, kontaktują się (bądź kontaktowały się) z członkiem organizacji terrorystycznej lub ekstremistycznej (dopuszczającej się przemocy), lub też organizacji szpiegowskiej, niezależnie od tego, czy osoba, o której informacje są zbierane, są świadome faktu, że ich interlokutorzy są członkami organizacji przestępczych. Zauważmy, że ustawa przewiduje okresowe kontrole zbiorów danych z zastrzeżeniem, że dane uznane za zbędne będą z systemu usuwane (por. zwłaszcza art. 15 ust. 5 lit. c BWIS).

Obszar przetwarzania danych osobowych przez kantonalne organy bezpieczeństwa wskazują ich poszczególne zakresy właściwości. Na gruncie BWIS wymaga się jedynie, by przetwarzanie to odbywało się przy użyciu własnych, ale zatwierdzonych przez Federalny Departament Obrony, Ochrony Ludności i Sportu systemów informatycznych. W razie braku własnego systemu kantony korzystają (odpowiednio) z federalnego systemu informatycznego Służby Wywiadu.

W zakresie zabezpieczenia, zajęcia i konfiskaty materiałów propagandowych nawołujących do stosowania przemocy wobec osób bądź niszczenia mienia właściwe są kantonalne władze policyjne i celne. Jeśli chodzi o rozpowszechnianie tego rodzaju materiałów w Internecie, to kontrola takiej działalności znajduje się w gestii Federalnego Urzędu ds. Policji (z obowiązkiem wysłuchania stanowiska Służby Wywiadu) - zob. art. 13a BWIS.

Omówmy jeszcze kwestię dostępu do informacji (w tym do danych osobowych) gromadzonych w systemie informatycznym Służby Wywiadu przez osoby prywatne. Ustawa przewiduje enumeratywnie wyjątki od zasady dostępu do danych z systemu informatycznego Służby Wywiadu wyłącznie przez uprawnionych funkcjonariuszy. Wskazuje ona (w art. 17 ust. 2 BWIS) m. in. na potencjalną możliwość oficjalnego zapoznania się z danymi osobowymi, która to wiedza leży bez wątpienia w interesie wnioskodawcy, zaś ten, którego dane te dotyczą jednoznacznie wyraża na to zgodę czy też gdy zapoznanie to jest konieczne dla zapobieżenia bezpośredniemu zagrożeniu istotnych dóbr chronionych prawnie. Ponadto ustawa szczegółowo przewiduje sytuacje udostępniania danych osobowych zgromadzonych

---

36 Szwajcarska Federalna Policja Kryminalna, Bundeskriminalpolizei, jest Wydziałem w *fedpol*-u.

w systemie informatycznym Służby Wywiadu dla władz państw obcych (art. 17 ust. 3 i 4 BWIS).

Kontynuując rozważania nad problemem dostępu do informacji, należy podkreślić, że zasadniczo każdy ma prawo do informacji o tym, czy i jakie jego dane osobowe są przetwarzane przez organy bezpieczeństwa w ramach systemu informatycznego Służby Wywiadu (por. art. 18 ust. 1 BWIS). Ustawa wyraźnie wyklucza możliwość odmowy odpowiedzi ze strony władz w tym zakresie (por. ust. 2). Niemniej w ust. 3 tego artykułu, odwołując się przy tym do opisywanej już ustawy o ochronie danych (DSG), przewidziano wyjątkową możliwość zaistnienia rozstrzygnięcia odmiennego w sytuacji, gdy udzielenie takiej informacji niesłoby za sobą zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub zewnętrznego Szwajcarii lub powstanie nieodwołalnej szkody.³⁷ Wydaje się, że można uznać ten wyjątek za cokolwiek materialnie „rozciągliwy”.

Wskazmy jeszcze kategorie osób, wobec których (ze względu na prowadzoną przez nie działalność) kontrola (także życia prywatnego) z punktu widzenia stanu bezpieczeństwa ma charakter zasadniczo permanentny. Chodzi tu³⁸ o członków wszelkich służb federalnych, członków armii, członków służby cywilnej oraz osoby trzecie uczestniczące w istotnych przedsięwzięciach z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego państwa, przy czym szczegółowo wskazuje się rodzaje realizowanych w tym zakresie przez jednostkę czynności. Zakres przedmiotowy takiej kontroli stanu bezpieczeństwa w stosunku do osób obejmuje m. in.: stosunki osobiste i stosunki rodzinne, sytuację finansową, związki z zagranicą oraz wszelką aktywność, która jako niezgodna z prawem może zagrażać bezpieczeństwu wewnętrznemu bądź zewnętrznemu Szwajcarii. Co do zasady, nie można zbierać informacji dotyczących korzystania z praw i wolności konstytucyjnie chronionych.

Ostatecznie w systemie informatycznym Służby Wywiadu wobec danej osoby zbiera się następujące dane: wizerunek (fotografie też nagrania wideo), imię (imiona), nazwisko (nazwiska), data i miejsce urodzenia, miejsce pochodzenia, adres zamieszkania, dalej informacje o: karalności, prowadzonych w stosunku do niej postępowaniach policyjnych czy choćby tylko notowaniach przez organy policyjne, uczestnictwie w organizacjach społecznych oraz o potencjalnie wszelkich tzw. zdarzeniach życiowych.

Podsumowując, można zgodzić się z tezą, że przepisy prawa stanowionego dotyczące ochrony prywatności koncentrują się przede wszyst-

37 Zob. R.J. Schweitzer, Kommentar zu Art. 13 Abs. 2 BV, [w:] B. Ehrenzeller, P. Mastronardi, R.J. Schweitzer, K.A. Vallender (red.), *op. cit.*, s. 207.

38 Zob. art. 19 i n. BWIS.

kim na wymiarze kontroli informacji. Ten wymiar ludzkiej prywatności jest bowiem przedmiotem zainteresowania w pierwszej kolejności ze strony państwa, albowiem umożliwia sprawowanie kontroli społecznej oraz podejmowanie określonych działań w odpowiedzi na konkretne czyny jednostek czy grup. Wymiar kontroli informacji wydaje się wymiarem kluczowym dla współczesnych jednostek oraz społeczeństw, których funkcjonowanie opiera się w coraz większym stopniu na rozwiązaniach technologicznych w zakresie zbierania i dostępu do naszych danych.³⁹ Przedstawione w niniejszym opracowaniu rozważania dotyczące założeń ustrojowych, regulacji normatywnych oraz konstatacji doktryny i orzecznictwa wskazują, naszym zdaniem dość wyraźnie, że ochrona prywatności (mimo normatywnego nie-dookreślenia tego pojęcia), pozostaje istotną wartością zakorzenioną w systemie prawnym Szwajcarii. Nie jest to jednak wartość, która nie podlega ograniczeniom. Realizacja jednego z celów głównych Konfederacji, jakim jest bezpieczeństwo (w tym bezpieczeństwo wewnętrzne) państwa, uzasadnia dopuszczalność wkroczenia organów władzy publicznej w tę sferę. Podkreślić jednak należy, że ingerencja taka może mieć miejsce wyłącznie na podstawie i w granicach prawa ustanowionego zgodnie ze standardami demokratycznego państwa prawa.

---

39 Zob. M. Chrabonszczewski, *op. cit.*, s. 104-105.